

27/5

Walter Lippmann.

KOLUMNISTEN LIPPMANN

KOLUMNISTEN, "spaltskrivaren", är som bekant något utmärkande för amerikansk journalistik, även om motsvarigheter i Europa inte alldeles saknas. En kolumnist är anställd i ett flertal tidningar med skyldighet att skriva ett visst antal artiklar per vecka eller månad; tidningarna förbinder sig att ta in vad han skriver, men förbehåller sig ofta rätt att förkorta. Denna nya form av personlig journalistik har utvecklats under de senaste trettio åren; numera har nästan alla amerikanska tidningar kolumnister, och 40 procent av dessa tidningar anställer fyra eller flera kolumnister. En del kolumnister är specialiserade på skämt och skvallor, men flera av de mest kända och mest lästa är politiska skribenter. De ger en omväxling och en mångsidighet åt en tidnings informationstjänst och propaganda som är okända utanför USA.

I en rad studier av amerikansk tidningsväsen behandlas utförligt kolumnisternas verksamhet (t. ex. Mott, *American Journalism*, och Waldrop, *Editor and Editorial Writer*). För kort tid sedan publicerades emellertid den såvitt jag vet första mera ingående studien över en berömd kolumnist; en

ung forskare D. H. Weingast har skrivit ett föga betydande men likväl upplysande arbete om Walter Lippmann (Rutgers University Press, pris 3 dollar). Tillsammans ger dessa skrifter en god bild av detta amerikanska bidrag till politisk journalistik.

Kolumnisterna är, det ligger i sakens natur, obundna av den

politiska inställningen hos de tidningar i vilka de arbetar, även om självfallet en tidning företrädesvis väljer skribenter som antas i största allmänhet sympatisera med ledningens politik. Följden blir att en motsättning mellan de redaktionella ledarna och kolumnisternas spalter uppfattas som något helt naturligt. Enligt en undersökning från år 1944 års presidentval var en tredjedel av kolumnisterna i de tidningar som verkade för Deweys kandidatur anhängare av Roosevelt, och ungefär samma motsättning mellan ledare och cirkulärartiklar förelåg inom den för Roosevelt stridande pressen. Lippmanns ar-

tiklar köps av såväl republikanska som demokratiska tidningar, och från upplagesynpunkt är han ungefär lika starkt representerad inom bägge lägren. Detta system förutsätter att ömsesidig kritik ledarförfattare och kolumnister emellan undviks; man låtsas nästan aldrig om varandra. I en och samma tidning kan alltså på en gång flera skilda åsikter i samma fråga presenteras, utan en antydning om divergenserna.

Systemet kan väl också sägas förutsätta den för USA speci-

ella politiska miljön: inom partierna föreligger stark splittring i sakfrågor, varför realdebatten i varje parti är långt mera livlig än t. ex. hos oss; här till kommer att tidningarna i både person- och sakfrågor står vida självständigare till partierna än i Europa. Svagheten i amerikansk press är inte partibundenheten, utan den betydande — ehuru visserligen avtagande — koncentrationen av makt hos ett fåtal ägare av tidningskedjor och ett antal tidningars faktiska monopolställning inom vissa

områ
svagh
uppe
terna
Trä
ledar
ofta
har
leda
ning
vare
tion
und
ken
upp
tycl
lära
ser
mä
pul
nä
nä
so
Ye
cis
Ne
at
fr
bl

7 26/5

områden. Betydelsen av dessa svagheter minskas — det är uppenbart — genom kolumnisternas insatser.

Tränger kolumnisterna undan ledarförfattare? Frågan har ofta besvarats med ja, och det har till och med påståtts att de ledande artiklarna i många tidningar är överflödiga och bevaras blott på grund av konvention och tradition. De läsvärdesundersökningar som gjorts i saken tyder inte på att denna uppfattning är riktig; i regel tycks ledarna vara mera populära än cirkulärartiklarna. Visserligen hör kolumnisterna i allmänhet till Amerikas främsta publicister, men det blir gärna något förtunnat över artiklar som skall kunna läsas i New York likaväl som i San Francisco, i Omaha likaväl som i New Orleans; härtill kommer att lokala frågor och personliga frågor av endast lokalt intresse blir totalt förbigångna.

Walter Lippmann (född 1889) har varit kolumnist sedan september 1931; dessförinnan hade han, efter grundliga studier vid Harvard, arbetat i åtskilliga tidningar, senast i New York-tidningen World som chefredaktör. De fyra artiklar han skriver i veckan publiceras i 140 amerikanska, 9 kanadensiska och 17 latinamerikanska tidningar; härtill kommer några tidningar i Australien, Asien och Europa. Upplagorna av de tidningar som köper hans spalt är tillsammans över femton miljoner, och antalet läsare beräknas till minst en och en halv miljon. Lippmann är inte den populäraste av kolumnisterna — i det avseendet kommer han som fyra eller femma —, men han räknas allmänt till de mest betydande. I fråga om bildning och intellektuella prestationer torde han stå i särklass; några av hans böcker (Public Opinion, The Good Society) hör till den oumbärliga politiska litteraturen.

Analysen av Lippmanns författarskap visar en bestämd utveckling i konservativ riktning. Från en något vag kollektivism har han övergått till kritik av den nya given och till och med av begränsade socialpolitiska reformer; på basen av sina egna oerhörda inkomster beklagar han massornas materialistiska begär. Från klar rationalism har han övergått till dunkla uttalanden i känd stil om religionens värde — utan att deklamera någon religiös tro. En misstro mot demokratin, som dock aldrig slagit över i sympati med dess motståndare, har allt starkare markerats i hans skrifter. I sina utrikespolitiska artiklar har han kritiserat regeringens politik utan att framlägga något alternativ som vunnit anklang eller har rimlig precision. Han har alltmåra blivit en tillgång för republikanernas högra flygel, och hans inflytande är efter allt att döma i sjunkande. Lippmann uppträder sällan som profet, och hans få försök i genren har inte varit lyckade; år 1929 förklarade han diktatur otänkbar i Tyskland, och tre år senare betraktade han Franklin Roosevelt som det demokratiska partiets fördärvare.

HERBERT TINGSTEN.

Diplomatin debatterad i Norge

Diplomatins rekrytering och verksamhet blev häromdagen föremål för en intressant debatt i det norska stortinget, varvid Dagens Nyheters ledare i ämnet med instämmande refererades av högerledaren Hambro och utrikesminister Lange. Hr Hambro framhöll den risk som föreligger genom att chefsplatserna är lika många som nybörjarposterna, uttryckte sina tvivel på kompetensen inom karrären och betonade faran av att umgänget begränsades till kolleger och societet. Denna fara är, sade han, särskilt stor "därför att vi nu har blivit så fina att vi inte bara har ministrar, utan också en grupp ambassadörer". Den personliga fåfängan "skärps till ytterlighet när man kan smickra sig med att man är fåfäng inte på egna, utan på landets vägnar. Det är detta som framkallar en del av den 'förnämnet' hos vissa av våra ambassadörer och ministrar som stundom verkar mindre behaglig och som kanske inte alltid är riktigt klädsam."

Utrikesministern fann likaledes att det låg mycken sanning i Dagens Nyheters kritik och att den till vissa delar är tillämplig även på norsk utrikes-

förvaltning. "En fara med utrikes-tjänsten är att man, på grund av att det sällskapliga umgänget faktiskt försiggår i former som är en anakronism i vårt moderna samhälle, frestas att avstänga sig från många miljöer i det land där man arbetar, miljöer som representerar något vida mera levande i den främmande nationens liv än det lilla societetsskiktet."

Samtidigt klarlade hr Lange att konkurrensen vid intagande av tjänstemän i det norska utrikesdepartementet har en helt annan skärpa än i Sverige. Vid det senaste antagandet av aspiranter hade 130 personer anmält sig; 25 av dessa underkastades såsom särskilt kvalificerade en speciell prövning, och blott fyra av dem fick delta i aspirantutbildningen. I Sverige söker genomgående blott ett fåtal personer, det är vanligt att flertalet av dessa blir antagna, och någon särskild aspirantkurs finns inte.

I Sverige med dess stora och utan mera ingående prövningar rekryterade diplomati, där nästan alla attachéer blir beskicknings- eller konsulatschefer och där tanken att insätta personer utanför karrären på högre pos-

ter möter det starkaste motstånd bland de lyckliga besittarna av säkra avancemangsmöjligheter, vore en ordentlig debatt än mera påkallad. Men kamaraderiet och oviljan att röra vid obehagliga och politiskt oanvändbara frågor är som vanligt ett skydd för missförhållanden.